

Učební osnovy

**Základní škola a Mateřská
škola Petrovice u Karviné,
příspěvková organizace**

IZO 102168326

ŠVP

Dějepis

Charakteristika předmětu dějepis

A) OBSAH PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět dějepis navazuje svým obsahem na předmět vlastivěda na 1. stupni ZŠ.

Vyučovací předmět dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince, zejména ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významným způsobem zohledňuje základní hodnoty evropské civilizace, pomáhá žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů dějů.

Vyučovací předmět dějepis úzce souvisí s vyučovacím předmětem občanská výchova.

B) ČASOVÉ A ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ PŘEDMĚTU

Ve všech čtyřech ročnících jsou vyučovány dvě hodiny týdně. Základní formou výuky je výklad s ukázkami (dějepisné mapy, video, DVD), který je doplňován tematickými diskuzemi, referáty žáků, příležitostnými exkurzemi.

Výuka probíhá formou frontální výuky, uplatňuje se i skupinová práce žáků. V rámci výuky dějepisu je žákům nabízena účast v soutěžích.

Název třídy	Dotace hodin
6. ročník	2
7. ročník	2
8. ročník	2
9. ročník	2

C) VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Kompetence k učení

Učitel

- vede žáky k tomu, aby vyhledávali a třídili informace a na základě jejich pochopení je efektivně využívali v procesu učení,
- vede žáky k používání vhodné literatury a dalších zdrojů informací a ke kritickému hodnocení pramenů,
- vede žáky k propojování znalostí z různých vzdělávacích oblastí do širších celků a pomáhá jim vytvářet si komplexnější pohled na svět,
- vede žáky k samostatnosti při zpracování výpisků, vede je k zpracovávání referátů a prezentací.

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáky k vyhledávání informací vhodných k řešení problému.

Kompetence komunikativní

Učitel

- vede žáky, aby kvalitně prezentovali své znalosti,
- doporučí rozsah a délku projevu pro referát či prezentaci žáků,
- zařazuje do výuky řízenou diskuzi, během níž si žáci ověřují, zda porozuměli mluvčímu a zda umějí klást otázky vedoucí k cíli diskuze.

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vede žáky ke spolupráci ve skupině,
- používá zpětnou vazbu pro opakování a částečně i pro vyvozování nového učiva,
- vytvoří pravidla pro práci v týmu a klade důraz na jejich dodržování.

Kompetence občanské

Učitel

- vede žáky k respektování přesvědčení druhých lidí, ke schopnosti se vcítit do situace druhých lidí,
- vede žáky k tomu, aby odmítali útlak a hrubé zacházení,
- vede žáky k pochopení základních principů, na nichž spočívají zákony a společenské normy,
- vede žáky k respektování a ochraně našich tradic, kulturního a historického dědictví,
- vede žáky k pozitivnímu postoji k uměleckým dílům, smyslu pro kulturu a aktivnímu zapojování do kulturního dění.

Kompetence pracovní

Učitel

- vede žáky k dodržování vymezených pravidel, k plnění povinností a závazků,
- zadáváním úkolů a vyžadováním jejich plnění vede žáky k vytvoření základních pracovních návyků.

Kompetence digitální

Učitel

- učí žáky používat běžné digitální zařízení, aplikace a služby
- vede žáky ke kritickému vyhledávání a sdílení dat, informací a digitálního obsahu
- ukazuje žákům výhody digitálních technologií, k usnadnění práce a získávání informací.

D) OBSAH PŘEDMĚTU

6. ročník

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy, poznámky
<ul style="list-style-type: none">• uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků• uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány, orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	Člověk v dějinách <ul style="list-style-type: none">• historický čas a prostor• význam zkoumání dějin• získávání informací o dějinách• historické prameny	
<ul style="list-style-type: none">• charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu• objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost	Počátky lidské společnosti <ul style="list-style-type: none">• člověk a lidská společnost v pravěku	
<ul style="list-style-type: none">• rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací• uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví• demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury• porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie	Nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury <ul style="list-style-type: none">• nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz• antické Řecko a Řím• střední Evropa a její styky s antickým Středomořím	

7. ročník

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy, poznámky
<ul style="list-style-type: none"> • popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států • objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech • vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, • ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury 	<p>Křesťanství a středověká Evropa</p> <ul style="list-style-type: none"> • nový etnický obraz Evropy • utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu • islám a jeho vliv na Evropu • Velká Morava • počátky českého státu • křesťanství v raném středověku • papežství a císařství • křížové výpravy • struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev • románské umění • gotika • vzdělanost ve středověku 	
<ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí znovuoobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve • vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život • popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky • objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie • objasní příčiny a důsledky vzniku 	<p>Objevy a dobývání, počátky nové doby</p> <ul style="list-style-type: none"> • zámořské objevy, počátky dobývání světa • renesance • humanismus • husitství • reformace • český stát a velmocí v 15.- 18. století • baroko 	

třicetileté války a posoudí její důsledky <ul style="list-style-type: none"> • rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek 		
--	--	--

8. ročník

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy, poznámky
<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti objasní souvislost francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbití starých společenských struktur v Evropě porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií 	<p>Modernizace společnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> osvěcenský absolutismus vznik USA francouzská revoluce a napoleonské války, jejich vliv na Evropu a svět industrializace a její důsledky pro společnost, sociální otázka české národní hnutí revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů politické proudy (konzervativismus, liberalismus, socialismus, demokratismus) ústava, občanská práva evropské země v 2. polovině 19. století občanská válka v USA proměny společnosti na přelomu století kolonialismus <p>Moderní doba</p> <ul style="list-style-type: none"> první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky 	

9. ročník

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy, poznámky
<ul style="list-style-type: none"> • na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky • rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů • charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu • na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv • zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí 	<p>Moderní doba</p> <ul style="list-style-type: none"> • nové uspořádání Evropy a úloha USA ve světě • vznik Československa • totalitní režimy • hospodářská krize • Československo ve 30. letech • rozpad versailleského systému • druhá světová válka • Československo po 2. světové válce (do 50. let) • poválečné uspořádání 	<p>OV (9)</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakterizuje totalitní systémy, vyvodí jejich nebezpečnost • poukáže na nebezpečnost rasizmu a antisemitizmu, demonstruje to na konkrétních příkladech
<ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků • vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce • posoudí postavení rozvojových zemí • prokáže základní orientaci v problémech současného světa 	<p>Rozdělený a integrující se svět</p> <ul style="list-style-type: none"> • studená válka, poválečná ohniska konfliktů • Československo od 60. let do rozpadu Československa • vznik České republiky • rozpad koloniálního systému, problémy současnosti, • mimoevropský svět • věda a technika současnosti 	<p>OV (9)</p> <ul style="list-style-type: none"> • posoudí problémy současného světa

Učební osnovy

**Základní škola a Mateřská
škola Petrovice u Karviné,
příspěvková organizace**

IZO 102168326

ŠVP

Občanská výchova

Charakteristika předmětu občanská výchova

A) OBSAH PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět navazuje svým obsahem na předmět vlastivěda na 1. stupni ZŠ. Vyučovací předmět občanská výchova vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti.

Výuka se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Vede je k realistickému sebepoznání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, činností důležitých politických institucí a orgánů. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat zodpovědnost za vlastní názory a chování i jejich důsledky. Rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly politických institucí a orgánů, včetně činnosti armády. Ukazuje způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje mysl jednotlivců pro osobní i občanskou zodpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě v demokratické společnosti.

Realizují se tematické okruhy průřezových témat **Osobnostní a sociální výchova** (dále jen OSV) – tematické okruhy *Sebepoznání a sebepojetí, Psychohygiena*. **Výchova demokratického občana** (dále jen VDO) – tematické okruhy *Občanská společnost a škola, Občan, občanská společnost a stát a Formy participace občanů v politickém životě*. **Multikulturní výchova** (dále jen MKV) – tematické okruhy *Lidské vztahy, Etnický původ, Princip sociálního smíru a solidarity*. **Výchova k myšlení v evropských globálních souvislostech** (dále jen EGS) – tematické okruhy *Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět a Jsme Evropané*.

Vyučovací předmět občanská výchova úzce souvisí s vyučovacím předmětem dějepis, zeměpis, hudební výchova a s dalšími vyučovacími předměty.

B) ČASOVÉ A ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ PŘEDMĚTU

Ve všech čtyřech ročnících je vyučována občanská výchova hodinu týdně. Základní formou výuky je výklad s ukázkami, který je doplňován diskuzemi, skupinovým vyučováním, soutěžemi, testy, besedou, projekcí, PC, dramatizací apod.

Název třídy	Dotace hodin
6. ročník	1
7. ročník	1
8. ročník	1
9. ročník	1

C) VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Kompetence k učení

Učitel

- vede žáky k efektivnímu získávání poznatků z nejrůznějších zdrojů,
- učí děti uvědomovat si vlastní pokrok za určitou dobu,
- používá zpětnou vazbu pro opakování i částečné vyvozování nového učiva.

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- uplatňuje u žáků získané dovednosti k řešení jakéhokoliv problému.

Kompetence komunikativní

Učitel

- učí žáky správně formulovat a vyjadřovat myšlenky, sdělit je tak, aby ostatní rozuměli,
- vede žáky k sebevědomému vystupování při komunikaci, odbourává bariéry.

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vede žáky k uplatňování individuálních schopností k získávání a prohlubování vědomostí a dovedností,
- učí žáky umět si obhájit vlastní myšlenky.

Kompetence občanské

Učitel

- vede žáky k toleranci – rasové či náboženské odlišnosti,
- vede k dodržování pravidel slušného chování, respektování pravidel země,
- učí žáky poznávat dějiny cizích zemí,
- rozvíjí u žáků kulturní chování, upozorní na vhodné oblékání.

Kompetence pracovní

Učitel

- učí hospodárně využívat pomůcky, sešity, učebnici apod.,
- vede žáky k práci s počítačem a internetem.

Kompetence digitální

Učitel

- učí žáky chápat význam digitálních technologií pro lidskou společnost,
- seznamuje žáky s novými technologiemi a učí je hodnotit jejich přínosy a rizika spojená s jejich využíváním.

D) OBSAH PŘEDMĚTU

6. ročník

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy, poznámky
<ul style="list-style-type: none">• objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání• rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu• kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí• uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích,• objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám• rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti	Člověk ve společnosti <ul style="list-style-type: none">• naše škola – život ve škole, práva a povinnosti žáků,• naše obec, region, kraj – důležité instituce, zajímavá, památná místa,• naše vlast – pojem vlasti a vlastenectví,• kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, masová kultura, prostředky komunikace,• lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen, lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti• vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace, konflikty v mezilidských vztazích, problémy v lidské nesnášenlivosti• zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování	VDO <ul style="list-style-type: none">• Občan, občanská společnost a stát EGS <ul style="list-style-type: none">• Objevujeme Evropu

7. ročník

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy, poznámky
<ul style="list-style-type: none"> • Objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života • posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společenských cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek • kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání • popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru 	<p>Vnitřní svět člověka</p> <ul style="list-style-type: none"> • vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí • systém osobních hodnot, sebehodnocení • stereotypy v posuzování druhých lidí <p>Osobní rozvoj</p> <ul style="list-style-type: none"> • životní cíle a plány • životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna • význam motivace aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji • podobnost a odlišnost lidí, posuzování a poznávání skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot <p>Podobnost a odlišnost lidí</p> <ul style="list-style-type: none"> • chování, prožívání, myšlení a jednání, vlastnosti, dovednosti, charakter, předpoklady 	<p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sebepoznání a sebepojetí <p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> • Psychohygiena <p>MKV</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lidské vztahy

8. ročník

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy, poznámky
<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, 	<p>Člověk, stát a právo</p> <ul style="list-style-type: none"> právní znaky státu – znaky státu, typy a formy státu, státní občanství ČR, Ústava ČR, složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu státní správa a samospráva – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly principy demokracie – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu, politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam, význam a formy voleb do zastupitelstev lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana, úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech, poškozování lidských práv, šikana, diskriminace právní řád České republiky – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů, právní norma, předpis, publikování právních předpisů protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, k duševnímu vlastnictví právo v každodenním životě – význam právních vztahů, důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající 	<p>MKV</p> <ul style="list-style-type: none"> Princip sociálního smíru a solidarity Etnický původ <p>VDO</p> <ul style="list-style-type: none"> Formy participace občanů v politickém životě

9. ročník

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, přesahy, poznámky
<ul style="list-style-type: none"> • popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování • uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky • objasní souvislosti globálních a lokálních problémů 	<p>Mezinárodní vztahy, globální svět</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evropská integrace – podstata, význam, výhody, Evropská unie a ČR • Globalizace – projevy, významné globální problémy 	<p>EGS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evropa a svět nás zajímá Jsme Evropané
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady • sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti • na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a 	<p>Stát a hospodářství</p> <ul style="list-style-type: none"> • Majetek, vlastnictví – formy vlastnictví, hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana, hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví • Peníze – formy placení • Hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, leasing, úvěry, splátkový prodej, rozpočet státu, význam daní • Banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, pojištění, úročení, produkty finančního trhu • Principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh, tvorba 	

<p>kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využit • uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu • na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz • rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu 	<p>ceny, inflace, fungování trhu</p>	
--	--------------------------------------	--

